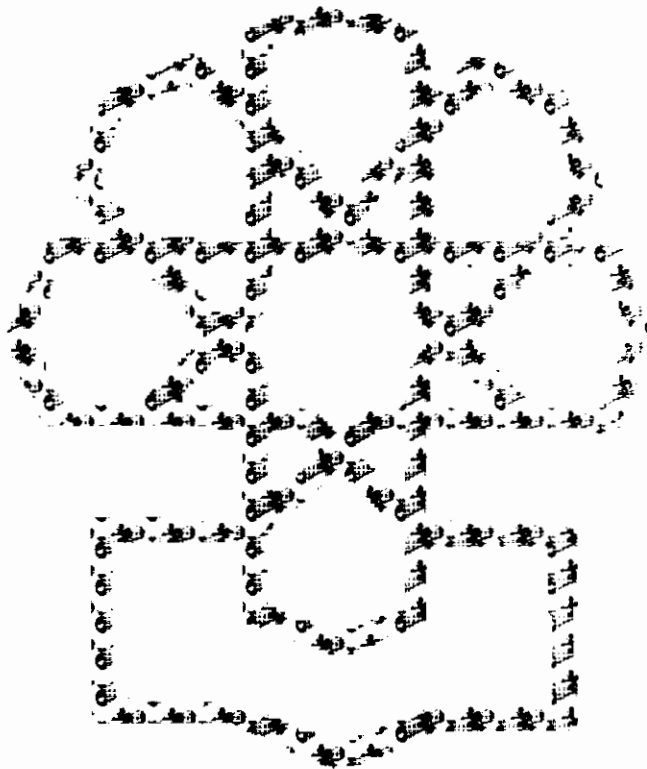

پیشنهادی برای شفاف کردن ارتباط بین دولت و شرکت‌های دولتی

درباره لایحه بودجه ۱۳۷۹ - شماره (۵)

معاونت پژوهشی

دی ۱۳۷۸

کار: دفتر بررسی‌های اقتصادی

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

کتابخانه و واحد اسناد و کتابخانه‌شناسی

شماره: ۱۵۰۴۷

تاریخ: ۷۸/۱۰/۲۶

کد گزارش: ۱۶۰۵۱۲۶

پیشنهادی برای شفاف کردن ارتباط بین دولت و شرکت‌های دولتی

کد گزارش: ۱۶۰۵۱۲۶

یکی از مشکلات اساسی بودجه نامشخص بودن ارتباط بین دولت و شرکت‌های دولتی است. به عنوان مثال اگر کسی بخواهد با بررسی لایحه بودجه ارتباط بین شرکت شیلات و دولت را بشناسد و بداند طی سال‌ها این شرکت به طور خالص از دولت منابع دریافت کرده یا به آن منابع رسانیده است، حتی با ساعت‌ها تلاش نمی‌تواند تصویر درستی به دست آورد. این وضع نابسامانی‌های زیادی به وجود می‌آورد که عمده‌ترین موارد آن در زیر آورده شده است:

یک: اولویت نگاه‌داری واحدها با عنایت به درآمد سانی به دولت نامشخص می‌شود.

دو: روند عملکرد شرکت‌ها به طور خالص نامشخص باقی می‌ماند.

سه: اگر قرار باشد واگذاری صورت پذیرد، دولت نمی‌داند از کدام واحدها باید شروع کند.

برای بهبود وضع پیشنهاد می‌شود یک قسمت جدید به سند لایحه بودجه اضافه شود که با عنوان «تراز مالی دولت و شرکت‌های دولتی» نامیده شود. در این قسمت در کلیه اقلام درآمدی و هزینه‌ای شرکت مورد بحث و دولت ثبت شود.

بنابراین در نهایت می‌توان دید که وجود شرکت مورد بحث در بودجه مثبت بوده است یا منفی.

به عنوان یک نمونه سعی شده است ارتباط بین بودجه و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در زیر ثبت شود.

ارتباط بین بودجه و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (ردیف دستگاه ۲۷۶۰۰۰)

هزینه بودجه‌ای		درآمد بودجه‌ای		موضوع
مبلغ (هزارریال)	کد	مبلغ (هزارریال)	کد	
		۷۶,۲۵۸,۰۰۰	بخش شرکت‌ها	مالیات پرداختی به دولت
		۶۹,۲۴۱,۰۰۰	۱۱۰۳۰۰	
		۲۷,۲۱۵,۰۰۰	بخش شرکت‌ها	سهم سود دولت
		۲۴,۷۱۰,۰۰۰	۳۲۷۰۰۰	
		۳۴,۹۳۵,۰۰۰,۰۰۰	۲۱۰۱۰۴	مابه‌التفاوت فروش ارز حاصل از صادرات نفت
		۵۹۱,۰۰۰	۳۹۱۲۱۰	نیم درصد موضوع قانون تهیه مسکن برای افراد کم درآمد
		۱,۱۵۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۲۰۵۰۹	درآمد موضوع ماده ۸۸ قانون برنامه سوم
		۶۹,۲۴۱,۰۰۰	۱۱۰۳۰۰	ذخیره مالیاتی
		۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۰۷۰۰	حق ثبت سفارش کالا
		.	۴۲۰۵۰۵	فروش ارز برای مصارف ضروری دستگاه‌ها و خدمات
		.	۴۲۰۵۰۶	فروش ارز جهت تأمین کمبود اعتبار طرح‌های آب
		.	۴۲۰۵۰۷	مابه‌التفاوت نرخ ارز واردات فله برنج و شکر
		.	۴۲۰۵۰۸	درآمد موضوع بندج تبصره ۲۸ قانون بودجه سال ۱۳۷۸ کل کشور
				کارمزد فروش و بازخرید و پرداخت سود تضمین شده و هزینه‌های مربوط
۱۷,۰۰۰,۰۰۰	۶۰۱۰۰۱			به تهیه و انتشار اوراق قرضه و اسناد خزانه و تعهدات
۷۰۰,۰۰۰	۶۰۱۰۰۲			کارمزد و هزینه انتقال وجوه دولتی و سایر هزینه‌های بانکی و تعهدات
.	۶۰۱۰۰۴			جایزه اوراق قرضه اراضی عباس آباد
۳,۴۸۸,۸۰۰,۰۰۰	۶۰۱۰۰۵			جایزه اوراق مشارکت
.	۷۰۱۲۱۲			بازپرداخت بدهی‌های دولت به بانک مرکزی
.	۷۰۱۲۱۳			پرداخت بانک مرکزی بابت بیابانه الجزایر

قسمت درآمدها را در جدول بالا می‌توان در قسمت سوم - ب دید ولی ارقام آن با ارقام ارائه شده در قسمت ششم تفاوت دارد. قسمت هزینه‌ها را باید در قسمت چهارم - ب و باقی مانده‌های کدهای مختلف دید ولی به طور قطعی نمی‌توان مبالغ را ردیابی کرد.

از تصویر ساده‌ای که در جدول بالا دیده می‌شود به وضوح روشن است که نقل و انتقالات مالی بین بانک مرکزی و دولت در بودجه عدد مشخصی ندارد هر چند که مورد بانک مرکزی یکی از ساده‌ترین و مشخص‌ترین موارد است.

با این اوصاف توصیه می‌شود قسمت جدیدی در بودجه تدوین شود که تراز نقل و انتقالات را نشان دهد و اگر اختلافی بین اقلام است، آنها را به وضوح مشخص نماید.